



Հրատարակի ամիսը երկու անգամ .  
 Կտրագրութեան անցին է .  
 Չմիւսնիա . Ետայեան Մեծարդոյ  
 Բ . Յ . Պ . Գրիգորին գրատունը .  
 Պօչիս . Ընթերցատիրաց Թանգարանը .  
 Մեծ նոր խան . թիւ . 63 .  
 Մեծարդոյ զարգան ազա փախացեան  
 Պօչիս փացոց Սիւսի թիւ . 7  
 Գարից . Պ . Ա . Մուրաեան  
 Սրահեմիեր , Պ . Տիրան Էջիցեան .

## ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԿՈՄԵՍՏԱՆԵՅ

ՎԻՊԱՍԱՆԱԿԱՆ, ԱՐՈՒՆԵՍԵՅԻՅ ԵՒ ԶՈՒՆԵՐԱՍԵՆՆԵՅ

ԽՄԲԱԳԻՐ . ՏՆՕՐԵՆ . - ՍԱՐԳԻՍ ՓԱՓԱԶԵԱՆ  
 ԱՌԱՋԻՆ ՇՐՋԱՆ

Գրմիլե , Պ . Դուարը Արիարեան .  
 Հանդիսիս շրջանը վեց ամիս է .  
 Էջմիլի համար գին 2 արծ . մեծիս .  
 Ռ . րիչ բացարներ . 2 ու կես մեծիս .  
 Հանդիսիս վերաբերեալ որ եւ . իցէ  
 նամակ դիւսի ուցցուի առ Սարգիս  
 փախացեան .  
 Փոստան չվճարուած նամակ չըն -  
 ցուսուիր .

Ա . ՏԱՐԻ

1862 ԱՊՐԻԼ 15

ԹԻԻ 6

### Արդոյ խմբադիր

Հեռեկալ նամակին , կը խնդրեմ տեղի չը  
 նորհել ձեր հանդիսին մէջ : Մնամ անկեղծ ձեր .  
 Գ . Մ . Յ . Եսայեան :

Մէնջըսթըր , 6 Ապրիլ . 1862 :

Կը փութամ քեզի խմբադիրներ որ հոս Հա  
 յերն ժողովք մը ըրին Լեկեղեցիի մը կառուցմանը  
 համար , որուն վրայ հեռեկալ խօսքերն գրելով կը  
 խնդրեմ հաճիք ձեր պատուական օրադրոյն մէջ 'ի  
 լոյս ընծայել , որովհետեւ ազգօգուտ լուր մի է :

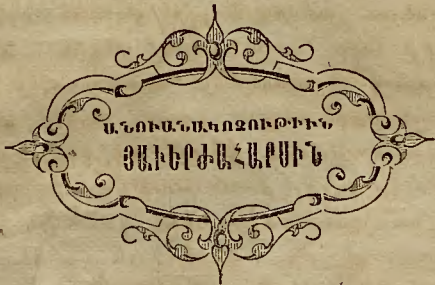
Մէնջըսթըրի Հայ բնակիչք բաւական ա  
 տենէ 'ի վեր մեծ փափաք ունէին Լեկեղեցի մը շի  
 նելու 'նոյն քաղաքին մէջ . և իրենց քիչութեանը  
 նայելով չէին վստահեր ասանկ մէկ ամենահարկա  
 ւոր ու ազգօգուտ գործքի մը ձեռք զարնելու ,  
 բայց իրենց ազգասիրական եռանդը օր ըստ օրէ ա  
 ւելնալով այս շաբաթ իրենց մէջ ժողովք մը ը  
 րին և միաբան հաւանութեամբ Հայ լուսաւորչա  
 կան մատուտ մը շինել որոշեցին , որուն կառույ  
 ման համար անմիջապէս առայժմ 400 լիւրայի մօտ

ստորագրուեցան , միանգամայն ' թէ քահանայի մը  
 և թէ եկեղեցիին ծախքերուն համար հարկաւոր ե  
 ղած ստակն ալ հողալու յօժար կամօք յանձնառու  
 եղան :

Այս Ըստուած սհաճոյ գործքին թէ շինութիւնը  
 և թէ կառարելութիւնը մէջերէն 4 հողի յանձ  
 նուեցաւ քուէարկութեամբ : Աւելորդ կ'ըլլայ այս  
 ազգասիրական գործքին մեր ազգին ինչ աստիճան  
 պատիւ ընելն և օգտակար ըլլալը յիշել . Անդ  
 ղնայի պէս շահուէտ երկիր մը և առեւտրի կեդ  
 րոն եղած անդ մը Լուսաւորչական եկեղեցի մը  
 ունենալէն յոյսերնիս մեծ է . թէ մեր ազգին մեծ  
 օգուտ և պատիւ ըլլալու է :

Այսօր ուրիշ ժողովք մըն ալ տեղի պիտի  
 ունենայ և ինչ որ պատահելու ըլլայ՝ մանրամաս  
 նաբար ձեզի կ'իմացունեմ , 'նոյնպէս իրենց անուն  
 ները և որչափ ստակ տալէրնին , ուրիշ անգամ  
 ուրան իր թողում : Տէրան Լեկեղեցի :

ՅԱԻԵՐԺԱՀԱՐՍՆԻՍ կը վախճայ Հերայէ և աղերսագիր կուտայ Ապողոնին Արտեմիսի ձեռամբ որ իր պաշտպանութեան տակ պահէ զինք, ան ալ 'ի խորհուրդ հրաւիրելով զՍուղայս, խտրութեան ներք, 'այադները, 'ներեխաները, Հերմսը, Բազոսը և ուրիշ շատերը, կ'ապսպրէ անոնց որ հսկեն իւր վրայ ու թշնամեաց հալածանքներէ հեռու պահեն զինք :



ՀԱՏՈՒԱՃ. ՄԸ

ԱԵԼԵՏԵՍԵՐԵԱԼ ՎԱՍՆ ՅԱԻԵՐԺԱՀԱՐՍՆԻՍ Ա. Կ. Տ.



- ԱՊՈՂՈՆ. - Ահա այսու խորհրդով՝  
Զամենեկանոց դուստրեցի 'ի ժողով :
- ԱՄԵՆԲ. - Հա՛ն աղէկ, տեր, պտտորտաւ եմք, դուք ապահով  
եղիք, անշուշտ այլա՛ն աշխատինք մեծ սիրով :
- ԱՐՏԵՄԻՍ. - Անշուշտ գիտեք որ քորք Արիա ծովուն մօտ,  
Սեղէն գետին՝ Բաբոս (1) Էրան ըտտորտ  
Բազնիք (2) մ'աւելիմ, ուր որ տմեն առաւ օտ  
կը լուսացուիմ Յաւերժհարմարաց հետ ծանօթ :
- ԱՂԱՆՏ. - Այո՛ գիտեմ, սիրուն աղ մ'է :
- ԱՐՏԵՄԻՍ. - Ըսոյց մին՝  
Այնքան սիրած եմ, որ իրեն անուանին  
Նա իրեցի այդ տեղն որ է քաղաք հին,  
Ուր Հովերո ծընունդ առաւ, կ'ըսէին :
- ԲԱՌՈՍ. - Եփեսոսն է :
- ԱՐՏԵՄԻՍ. - Զէ՛, ծովափն է :

(1) Տճ. Բայրէֆէ խաւիթ Կալէ.  
(2) Պլինիոսի ձեռնարկ վրայ, Տճ. Հալիպ Պոստաք. Գ. Բ. Bains de Diane.

- ՈՐԹԵՈՍ. - Լեւրոսն է  
Եւ կամ Բիոս : ուր որ կ'ըսեն, ծընած է՝.
- ՓԼՈՐԱ. - Կորնիանն է, այդ սրբորդն : Պերսիա թէ՛.  
Որ մեզ այսպէս մշտածութեամբ վարանէ :
- ՄՈՒԶԱՅԲ. - Գիտե՛ք գիտե՛ք, Ըմփունին է, Ըմփունին :  
ՍԻՐԱՆԵԱՆԲ. - Կեցցէ՛ Սմիւնի
- ՆԱՏԱԳ. - Կեցցէ՛ Զմիւռին
- ՆԵՐԵԻՏԲ. - Սերկի  
Յաւերժահարման մեր ընկերն է, ինչ պիտի :
- ԱՊՈՂՈՆ. - Ընէք գիտե՛ք . . .
- ՄՈՒԶԱՅԲ. - Մենք մեր պարտքը ըստ կարի :
- ԱՐՏԵՄԻՍ. - Ատորէպին ձայնն որ հանէ անձանձիր՝  
Առանց վախի, մէկէ մ'երբէք չի ընկճիր :
- ԽԱՐԻԹԵԱՆ. - Այդպէս խոհեմ ընթացք բռնել ձեռքն է իր՝  
Յայնժամ իրեն՝ չէ՛ք խնայէր շնորհք մի :
- ԱՓՐՈՒՏԵ. - Յաւերժահարման գեղեցիկ է, մի՛ վախճար :  
Յանցանք մի ալ ընէ, իսկայն իմ սրբեակ  
Կուսկոմնքս իբրեւմ այնպէս ժամանակ՝  
Որ ոչ յանցանք ոչ թիւս թիւն կ'ունենայ խաղ :
- ՀԵՐՄԵՍ. - Այդ ալ չըւայ, իրեն այնքան ստակ կու տամ,  
Այնքան ինչ քով տունը տեղը 'նեմ վարձամ :  
Որ ինչ յանցանք ընէ՛ մարդիկ յարաւամ  
Աչք իբրեւն ու պատուէն զինք իբր բարեկամ :  
Հոտ աղէկ, բայց, բան մի խորհինք մենք պէտք է,  
Չըլլայ Հերա ետք՝ բարկանայ, սակայն, չէ՛,  
Իրեն ինչ, երբ Զմիւռնիան :
- ՊԱՆ. - Միայն թէ՛  
Ճողովբողեան Բսկի խընծար չի գլէ :  
Մենք ամենքս ալ կը սիրենք զինք 'ի սրբանոց  
Եւ պիտ' օգնենք իրեն ուխտիւ խաւերք գաշտոց :  
Թող Հերան մեզ չի խառնուի, կ'ինն նախանձ,  
Խըռովարար, իւր :
- ԱՊՈՂՈՆ. - Մերամորդն անիծած :  
Ես կը բողբոջեմ Հայ ազգին օգտակար  
Յաւերժահարման մեր աշխատէր որ բլար :  
Այս աչքաբայ սեռը պէտք է սնդադար  
Յառաջագէմ հանդիսանայ, Դիոս տոր,  
Որ իրենց միջ տրամադման հաստատ սեր,  
Եւ միայն այս իրենց համար կը սլակէր :  
Այսու միայն կըրնան պիտի շատ դարեր  
Ըլլալ ազգ մեծ երեւելի անուան տեր :
- ՀԵՐՄԵՍ. - Եւ այս ազգը որ շատանց է Առեւտուր  
Պիտո կը սիրէ, աշխատեալ ըլլայ ո՛ր,  
Թէ հանձնարով, թէ արուերտովն, անշուշտ բիւր  
Յաջողութիւն գընան պիտի օր առուր :
- ԱՊՈՂՈՆ. - Տեսե՛ք անգամ մ'ինչպէս բոլոր Տոճկաւորան  
Հընդկատանն մինչ Եւրոպայ ցիրոցան  
Եղած՝ անխնայ ամեն տոտն կը Բանան,  
Թողած իրենց խեղճ հայրենիքն Հայաստան :
- ԱՍԿԵՊԻՈՍ. - Ուրեմն ես ալ Բանամ օգնել, ո՛վ հայր իմ,  
Եւ ինչ կըրնամ, ընեմ իրեն ու խօսիմ :
- ՀԵՓԵՍՏՈՍ. - Հապա ես այս մասնակցութեան բաժն չունիմ :
- ՄՈՒԶԱՅԲ. - Դիր չես գիտեր, գէ՛մբդ գէ՛շերես, դուն գժիխիմ :
- ՈՐԹԵՈՍ. - Դուն ախորժակդ պահէ՛ մինչև բարկեղան,  
Հետքս՝ պատէ խընձոյք մ'ընենք խընդութեան,  
Հապա՛. գիտի խընձոյք երգովք Բազոսեան  
Ըլլիւնիայ կենացն, կու դայ նաեւ Պան :
- ԲԱՌՈՍ. - Ես լըտեցի ինչ խորհեցար, Հերային
- ԻՌԻՍ. - Ես լըտեցի ինչ խորհեցար, Հերային

- Այս լեռածներս երթամ՝ պատմեմ առանձին .  
Եւ տեսնէ թող այն համարձակ ըզմիւսին  
Ինչպէս պատիժ պիտի ընդունի շանթային .  
Հիմա երթամ .
- ԱՐՏԵՍԻՍ . - Տէ՛րեղ տեսնեմ , աղջիկ չար ,  
Լուսինս փեղայ փրկե՛ ի՛նչունեմ անաչառ .  
Հերային տեմ որ հոս լըրտես մեզ և կար .  
Հաւատարի եմ . քեզ կը պատժէ ինձ՝ համար .
- ԱՊՐԱՆՍ . - Թո՛ղ տա քցուս բանս սրիւ . չարն բանն երթայ ,  
Խորհուրդս նայինք . հաւանութեամբ մենք հիմայ  
Սա սրշէրք սր միտքան Զմիւռնիայ  
Արտանութիւն տուած էրք ինչ , չի վախնայ .  
Իր գործն՝ նոյն . դադգն գոհ ընէ , չի վատարի .  
Եւ օգնութեան երբ մեր երբեք կարտարի .  
Վիտնայ՝ ամենք օգնենք իրեն միշտ պիտի ,  
Թէ խօսք տայ որ համառ պարկեշտ աշխատի .  
Խօսք կու տան
- ԱՆՏԵՍԻՍ . - Երբեք հրամանն դուրս բան մի  
Չընեմ երբեք , եւ խրնամով , գիցուհի ,  
Բռնէ՛ տը վարուիմ խոհեմութեամբ . հաւատարի  
Եղիք . ու՛ ես չընորհակալ լիամ պիտի .
- ԴԻՍՍ . - Աղբիւս , աղջիկս , Յաւերժահարաք ըզմիւսին ,  
Քեզ պատկ փառաց պատրաստ է թէ ես արժանի .

### ԲԱՐՈՅԱԿԱՆ

“Օհաց մեր համադառորդ . տուր մեզ աշխարհ” :

Վ՛հնա քաղաքին մօտերը նորահաս զիւղա-  
ցի կին մը կը բնակէր , որուն գործն էր ընտիր  
ծաղիկներ և բոյսեր մշակել և քաղաքին մէջ ծա-  
խել , որոնք կը ծառայէին իրեն ասրուստը ճարե-  
լու : Տակաւին խիտ նորահաս գեղեցիկ որբեւորի  
մըն էր , և միայն փոքրիկ աղջիկ մը ունէր որ հա-  
ղիւ հաղ կընար վազվառել և իւր գրացի տղայոց  
հետ խաղալ ու զուարճանալ : Չքնաղ մայրը մեծ  
փափաք ունէր երկրորդ անգամ ամուսնանալու , և  
յիբաւի իւր սքեղար ազնուական եքիտասարգի մը  
նուիրած էր , որ ստեպ իրեն ալցելութեան կու-  
ղար և որմէ անհամբերութեամբ կ'սպասէր իրեն  
հետ ամուսնանալու ուրախալի առաջարկութիւնը :

Վեղեցիկ տիկինը մեծ տրամութեամբ կը  
տեսնէր երիտասարդին իրեն հետ կարգուելու ան-  
տարբերութիւնը և բնաւ այս մասին վրայ խօսք  
չընելը , ուստի իւր մտքէն կասկած մը անցաւ թէ  
մի գուցէ երիտասարդին կամքը արգիլող և ա-  
մուսնանալու առաջարկութիւնը չընելուն պատճա-  
ռը իւր մէկ հատիկ զաւակը ըլլայ : — Այս բանիս  
համար ամատանջութեան մէջ էր և իւր տապալի  
սաստիկ : Վ՛երջապէս որոշեց որ այս արգելքը  
վերցուի . . . զաւակը մէջ տեղէն վերցնէ . . . :

Իր բնակած տունին տակը ստորերկրեայ տեղ մը  
կար ուր իր ծաղիկները և բոյսերը կը պահէր . օր  
մը իր փոքրիկ սիրուն աղջկանը ձեռքէն բռնելով  
այս միջին բանտը կը տանի ու դուռը վրայէն կը  
կղզէ ու ինքն ալ վեր կ'ելլէ : “Եղյն իրկուսնը իր  
սիրահարը կուգայ ըստ սովորութեան , միատեղ  
ընթրիք կ'ընեն և կը խօսակցին ուրախութեամբ ,  
բայց պղտիկ աղջկան հոն չգտնուելուն ամենեւին  
խօսքը անդամ չըլլար : Բսան և չորս ժամ ան-  
ցաւ , և մայրը կամացուկ վար իջաւ զգուշութեամբ  
մտիկ ընելու համար : Փոքրիկ աղջկան արթուն ա-  
կանջները մօրը ռաից ձայնը լսեցին , և գլուխը  
վեր վերցուց և պաղատեց արտասուալից աչօք որ  
զինքը այն մութ տեղէն դուրս հանէ և ազատէ-  
զինքը , որովհետեւ խեղճ՝ աղջիկը վախէն և  
ցուրտէն կը դողար և անսթուրեմէն կը տանջուէր :  
Մայրը առանց պատասխանելու վերստին կամացուկ  
վեր ելաւ . քիչ մը ատենէ ետեւ դարձեալ եկաւ  
իր սիրականը , 'ի միասին ընթրիք ըրին և նոյն  
գիշերն ալ մեծ զուարճութեամբ անցուցին . ուրիշ  
բսան և չորս ժամեր անցան և մայրը երկրորդ ան-  
գամ իջաւ այս ստորերկրեայ տեղը , ուր իր զաւա-  
կը փակուած էր . փոքրիկ տանջուողը կը լսէ իր  
մօրը գալուստը և այն միջին բանտէն տկար և  
խղճուկ ձայնով մը կտոր մը հաց կը մուրայ ձեռքը  
երկնցնելով : “Մայրիկ , սիրուն մայրիկ , կտոր մը  
միայն ,” կ'ըսէ : Օ՛նողական դուրս վը ու մայրակա-  
նը դուրս շարժեցաւ փոքր ինչ այս անգամ . բայց ա-  
ռանց պատասխանելու թողուց զանի այն վիճակին  
մէջ և վեր ելաւ : Ուրիշ օր մը ևս անցաւ և վե-  
րստին իջաւ չքնաղ մայրը և զգուշութեամբ ա-  
կանջ դրաւ , բայց այս անգամ ձայն չի լսեց և բո-  
լորովին լռութիւն տիրած էր . . . : Ուստի ան-  
միջապէս դուռը բացաւ , և ս'հ , զաւակը մտած էր  
և անոր փոքրիկ դիակը գետնի վրայ տարածուած .  
շուտով մարմինը կ'ամփոփէ և իր անկողնոյն մէջ  
կը դնէ և բարձր ճիւղ մը ձգելով , կ'սկսի ողբալ  
ու դրացիները կանչել , ըսելով թէ յանկարծ մեռ-  
եալ գտեր է իր միակ զաւակը :

Հետեւեալ օրը թաղման հանդէսը պիտի ըլ-  
լար . փոքրիկ աղջիկը դադողին մէջ դրած էին ,  
վրան տեսակ տեսակ ծաղիկներ սփռուած , որոնք  
իրեն հետ խաղացող դրացի տղաքները բերած  
էին : Յուզարկաւորութիւնը դէպ 'ի Աստուծոյ կալ-  
ուածը կը մղուէր , ուր պիտի ցանուէր այս փոք-  
րիկ սերմը : Մայրը կայնէր անշարժ գերեզմանին  
վրայ կը նայէր , ինչ ատեն ծեր քահանայ մը տը-  
խուր և աղբու ձայնով մը սկսաւ արարողութիւնը  
ըսելով . “Հայր մեր որ յերկինս ես , սուրբ եղի-

ցի անուն քո, եկեցիք արքայութիւն քո, եղիցին կամք քո որպէս յերկինս և յերկրի: «Եւ այս Բեր Լաւապալըրտ քոր Բեր Եւայօր»: Յանկարծ այս խօսքերուն վրայ թշուառ մայրը դուրս շարժեալ սաստիկ աղաղակ մը կը ձգէ, և նուաղեալի պէս դէտինը իյնալով կ'ըստի տապալակէ:

Հոն դռնուող քաղմութիւնը ահ ու դողի մէջ ինկած և զարհուրեալ այս աղետալի տեսարանէն կը վազեն ու խեղճ մայրը կը վերցնեն, իսկ անիկա կատաղի նայուածքով մը կիսկտուր և անորոշ արտասանութեամբ կը պատմէ թէ նոյն ինքը այս խօսքերուն դէմ մեղանշած է, և հետեւեալ իր աղջկանը մահուան պատճառ ինքը եղած է:

Խեղճ կինը իր տունը կը տանին, ուր քիչ մ'ատենէ ետք խիստ թշուառքաւ իւր յեանքը կը վերջացնէ:

Ահա Մեծն վրէժխնդրին պատուհասը շատ անգամ շուտով կը հասնի և մեղի զարհուրեցուցիչ դաս մ'է «Եւայ Բեր Լաւապալըրտ քոր Բեր Եւայօր»: խօսքերը:

ՅԵԻՆ:

## ԱԼՓՐԷՏ ԱԻ ՆԵՐՆԵՆԷ

Շարունակութիւն (1)

ԳԼՈՒԽ Դ.

## ԳԵՌՆ ՎԻՇՏ

Արեգակը մարը մանելու վրայ էր, իր ոսկեղոյն վերջին ճառագայթները երկրիս վրայէն կ'ամբոփէր: Լեզինէ՝ սենեակը մտաւ անտարբեր ձեով մը և իր խնամածուն քովը նստաւ ըսելով. «Մերեւի Սոփիա, ալ կարգ վերցնոր, բաւական է»:

— Այո, հիմա պիտի վերցնեմ, ըսէ նայինք ո՞ր էիր:

— Պարտեզը, և Ալֆրէտ հիմա այս գիրը բերաւ: Օոցէն նամակ մը հանելով և Սոփիայի տալով:

— Ո՞րկից է արդեօք, պատասխանեց Սոփիա:

— Չեմ գիտեր, կարծեմ Փարիզէն պիտի ըլլայ...: Բայց սիրելի Սոփիա հայրս ուշացաւ:

— Հիմա ուր է նէ կուգայ, ըսաւ Սոփիա փողօքը նայելով. գուն կիթառդ առ ու քիչ մը հնչեցնոր:

Լեզինէ պատին վրայէն կախուած կիթառը

(1) Տես թիւ 7.

իջեցուց և սկսաւ իր շնորհապեղ սպիտակ մատերը խիստ վարպետութեամբ խաղցնել և հրեշտակային անուշ ձայնով մը կ'երգէր դեղեցիկ օբէրա մը, որ Ալֆրէտին խիստ սիրելի էր, այնպէս ախորժանօք և եռանդեամբ, որ Սոփիա անգամ դիտելով ըսաւ. «Լեզինէ, շատ անգամ չալելդ և երգելդ լսած եմ, բայց այս անգամ սրտիս խիստ մեծ աղդուութիւն տուաւ. ապրիս, աղջիկս»...: Խեղճ օրիորդ, արդեօք երբ մէյմալ այդ փափուկ և շնորհապեղ ձեռքերդ պիտի խաղցնես, երբ մէյմալ նալ պիտի երգես Ալֆրէտիդ սիրած օբէրա...:

Արեգակը բոլորովին մարը մտած էր և մութը կը կոխէր, բայց տակաւին պարոն Ֆերտինանդ չերնցաւ. «Սոփիա, ըսաւ Լեզինէ մտաւ տանջութեամբ, ինչո՞ւ արդեօք հայրս այսչափ ուշացաւ, երբէք այս տունն այցելութեան մնայած չէր, արդեօք հոն մնալու է, բայց մեղի իմաց կուտար»:

— Ո՞վ գիտէ. հիմա ուր է նէ կուգայ, բայց պէտք է ծառայ մը խրկենք պարոն խին տունը, կարելի է դեռ հոն ըլլայ, հարկ է տեղեկութիւն մը առնենք»:

Լեզինէ անմիջապէս ծառայ մը կը խրկէ որ երթայ ու իմանայ թէ ո՞ր է իր հայրը կամ ինչ է դաշնաւորն պատճառը. սակայն հաղիւ թէ տասը բոլէի չափ տանն անցած էր, մէյմալ յանկարծ կրկին և կրկին անգամ դուռը սաստիկ զարնուեցաւ:

Սոփիա դողալով մը դուռը բացաւ և կաթնուծի հարուածքի մը պէս եկաւ իրեն, երբ տեսաւ որ պարոն Ֆերտինանդ քանի մը հողիէ դրկուած ներս մտցուցին, ո՞վ կրնար Լեզինէի վիշտերը ուշաւ ստորագրել, երբ դիտեց որ հայրը ձիէն վար իյնալով կրնակը սաստիկ հարուած ընդուներ է և ձիւն ալ քանի մը սոսկալի կիցեր իջեցուցած է, աչքերէն դառն արտասուք կը թափէր և հօրը մօտեցնելով ըսաւ. «Մերեւի հայր, ինչ եղար, ահ, ինչ ունիս»:

— Աղջիկս, մի լար. ըսաւ Ֆերտինանդ վերջապահեալ և կարուկ ձայնով, մի լար, Տէրը ուղարմած է»:

Շուտով մը ամէն պէտք եղած խնամքները ի գործ դրուեցան, քաղաքին երեւելի բժիշկները կանչուեցան, որոնք եկան և բոլոր հարկաւոր էղած դեղերը մատակարարեցին:

Գիշերը բոլորովին տիրած էր և ժամը 10 կը զարնէր, Լեզինէ հօրը քով նստած սիրով զանի կը խնամէր, հայրն ալ թեթեւ քունէ մը ետքը հանգիստ կ'երեւար, Լեզինէ ուղեւոր իր ծնողը

դրօսցնել Ալֆրէտին ինկած նոր ժառանգութիւնը պատմեց :

— Հայր , դիտես որ Ալֆրէտին ժառանգութիւն մը ինկաւ երկու միլիօն ֆրանք :

— Շատ ուրախ եմ , պատասխանեց Ֆէրտինանդ , բայց սիրկեց :

— Այս օրերս վենիս իր մօրեղբայրը մտեր է և Ալֆրէտին կտաւ այս գումարը կը թողու , և այսօր մեկնեցաւ դանոնք ստանալու և հարկաւոր եղած անօրէնութիւնները ընելու համար :

— Ուրեմն Ալֆրէտ հոս չէ , ըսաւ Ֆէրտինանդ :

— Ո՛չ , ինչպէս ըսի վենիս գնաց :

— Եւդինէ , խիտ ուրախ եմ որ Ալֆրէտին այսպէս ժառանգութիւն մը ինկած է , որովհետեւ արժանաւոր է , զի առաքինի և ազնիւ երկատասարդ մըն է :

— Այո , հայր , շատ քաղաքավար և սիրելի կերպեր ունի , մանաւանդ ազնիւ սրտի մը ալ տէր է . հիմա այս հարստութեան ալ հասնելով կրնայ շատ երջանիկ ու հանդիսաւ ըլլալ . . . . . :

Պարոն Ֆէրտինանդ խոհեմ և արթուն անձ մըն էր , Եւդինէի եռանդուն կերպերէն իմացաւ անոր սրտի գրացումը , և արդէն ինքն ալ քիչ մը կասկած ունէր թէ Եւդինէ անոր վրայ սէր ունի , ուստի յարմար առիթ գտաւ իւր մտաքննութեամբ զննելու զաղջանիկը , որ զառնալով ըսաւ աղջկանը . “ Յիրաւի կրնայ երջանիկ համալուիլ ըստ աշխարհի , ինչ կըսես , Եւդինէ , զինքը էրիկ առնող օրիորդն ալ երջանիկ կրնայ կարծուիլ :

— Այո , շատ :

— Միթէ մարդկային բոլոր երջանկութիւնը ստակէ՞ կախեալ է :

— Չէ , բայց Ալֆրէտին վրայ խօսելով որ խիտ ազնուական երկատասարդ մըն է , հետեւեալ կրնամ այն ըսել :

— Ուրեմն երջանիկ ի՞նչ համարիս անոր կին ըլլող օրիորդը :

— Այո , հայր

— Քանի որ այսպէս է՝ գէշ չըլլար եթէ . . . . . :

Եւդինէ կարմրեցաւ և գլուխը առջևը ծնեց , Ֆէրտինանդ անոր կամքը շուտով իմացաւ , և մանաւանդ տեսնելով որ Եւդինէ մինչև այն ատենը շատերը մերժած էր , և անկէ-զատ Ալֆրէտ աշխուական ցեղէ և բարեկիրթ երկատասարդ մըն էր , ու նաև բազմին յաջողութիւնն ալ իրեն օգնէր էր երկու միլիօն ֆրանքի տէր ըլլալով , ուստի ուզեց իր աղջկանը փափաղը կատարել . “ Եւդինէ ,

ըսաւ պարոն Ֆէրտինանդ , զԱլֆրէտ փեսայ ընելու դիտաւորութիւն ունիմ , բայց կ'ուզեմ որ առանց քու հաւանութիւնդ առնելու որոշմունքս չկատարեմ ” :

Եւդինէ թէև պատասխան չտուաւ , բայց յայտնի կը յուշուներ իր հաւանութիւնը ու սէրը :

— Ուրեմն զԱլֆրէտ էրիկ ընելու կը բարեհաճիս , այնպէս չէ՞ , Եւդինէ , ըսաւ պարոն Ֆէրտինանդ ժպտելով , ևս ալ իմ կողմէս սիրով հաւանութիւն կուտամ ( ու նաև հայրական օրհնութիւնս ” :

Եւդինէ որ լուռ կեցած էր , հօրը այս վերջին խօսքերուն վրայ ծնկան վրայ դալով ձեռքը պաղաւ և խոնարհութեամբ ըսաւ . “ Սիրելի հայր , ուրախ եմ երբ կը տեսնեմ որ սրտիս հաճոյականը 'ի դո՛ւք գնելու կը հաւանիս , այո , ներքէ , հայր իմ , կը սիրեմ զԱլֆրէտ շատ ժամանակէ 'ի վեր , և կը փափաքեմ անոր կին ըլլալ քու օրհնութեամբդ :

— Շատ աղէկ , ալ Ալֆրէտ քու նշանածդ է , դուրսէն եկածին պէս հարսանեաց հանդէսը կը կատարենք , դուք ալ , Յուլիանէ ( պարոն Ֆէրտինանդին քոյրն է , որ հիւանդ ըլլալը ընելով եկած էր ) և Սոփիա , զԱլֆրէտ փեսայ որոշեցի , կ'ուզեմ որ դուք ալ ձեր հաւանութիւնը տաք :

— Սիրով , ըսին երկուքն ալ , Եւդինէ ուզելէն և սիրելէն ետքը , մենք ալ կուզենք , և կը սիրենք ” :

Եւդինէի ուրախութիւնը ռժկրնար պատմել , երբ կը տեսնէր իւր սրտին սիրած էակը հօրը և ընտանեաց հաւանութեամբը պիտի աւանու , ռժկրնար անոր հրճուանքը ունենալ , նոր կենդանութիւն մը կարծես թէ առաւ , սէրը իր քնքուշ սիրտը կը բորբոքէր և Ալֆրէտին անունը թունթ կուտար իրեն : Եւդինէ իր տեղէն ելաւ և ամենուն ձեռքը պաղաւ . հայրն ալ իր ձեռքը անոր գլուխը վրայ դնելով , աչքերը դէպ 'ի երկինք վերցոյց ու հետեւեալ աղօթքը ըրաւ . “ Ըստուած ամենակուրող , որ երկինքն ես և որ պատրաստ ես քեզի դիմողներուն օգնելու , օրհնէ այս իմ միակ աղջիկս , որ քեզի կը յանձնեմ , օրհնէ և քու շնորհքովդ լեցնուր ” : Այս կարճառօտ աղօթքը ըրաւ և գլուխը բարձին վրայ դրաւ որ քնանայ . . . . . :

Երջալոյսը ծոցեցաւ , տխուր ու գէշ արաւօտ մը , բոլոր երկնից երեսը թանձր մշուշ մը պատած էր և փնտաւար հով մը կը փչէր , Պ . Ֆէրտինանդին վիճակն ալ շատ տկար էր , աստուտուն վերստին բժիշկները ժողովուեցան և յայտնարին անոր առողջութեանը համար բոլորովին կըտ-

րեցին, պարոն Ֆէրտինանդ ալ զգալով իր դէշ վիճակը ուղեց վերջին քրիստոնէական պարտաւորութիւնները տեսնել, որոնք խիստ մեծ ջերմեւորանքով եամբ կատարելով, պատրաստուեցաւ յաւիտեական ճամբորդութեան, իր Ազգինէ աղջիկը առջեւ կանչեց ու կտրուկ ձայնով ըսաւ. « Աւգինէ, սիրելի աղջիկս, ահա ես կը բաժնուիմ քեզմէ, կ'երթամ դէպ 'ի յաւիտեականութիւն . . . քեզի վերջին խրատներս իբրեւ կտակ կը թողում . . . . և կը փափաքիմ 'ի սրաէ որ ճշդութեամբ կատարես . . . . Աւգինէ, միշտ այսպէս առաքինի ու աղնիւ սիրտ ունեցիր . . . . դժած ու բարի, զղուշացիր շողմոյ ու կեղծաւոր շրթուքներէ, որք քու անմեղութեանդ թշնամի են . . . . զղուշացիր ամէն տեսակ չարութենէ . . . . եղիր միշտ այս ընթացքով, Աստուածային և մարդկային պարտաւորութեանցդ մէջ մտադիր և նախանձախնդիր . . . . կրօնքդ սիրէ ու պաշտպանէ և մինչև ինքզինքդ զոհէ . . . . Ալֆրէտը սիրէ ու կարգուէ անոր հետ, քանզի կրնայ զքեզ այս աշխարհիս մէջ երջանկացնել, անոր սիրտը քեզի պէս բարի է . . . . Տիկնութեան վայելող պարտաւորութեանց մէջ եղիր ճշդապահ ու հաւատարիմ . . . . Համեստութիւնը և առաքինութիւնը ըլլան քու գէնքերդ դեղեցիկութեանդ սպառնացող անխրաւներու . . . . բարեգործելու եղիր պարաստ և քեզի դիմնդներու երկնցուր բարեբար ձեռք մը . . . . առեր նաև իմ վերջին յարգանքս սիրական Ալֆրէտիդ . . . » և ձեռքերը դէպ 'ի երկինք վերցընելով արտասուօք կրկնեց. « Ո՛վ Աստուած իմ բարեխնամ, դուն որ անաէրունչ որբերու հայր բարեբար ես, քեզի, քու անբաւ մարդասիրութեանդ կը յանձնեմ իմ մէկ հատիկ աղջիկըս . . . . խնամէ ու պահպանէ, Տէր . . . . խեղճ արարած մը որ քու օգնութեանդ կը կարօտի և որ քեզմէ զատ չկրնար բարեգութիւն հայր մը ունենալ . . . . »

Պարոն Ֆէրտինանդին շունչը ու զօրութիւնը բոլորովին հատեր էին, հեծկտանքը իւր աղօթքը ընդմիջեցին և զուլը բարձին վրայ դնելով մահուան կ'սպասէր, այնպիսի խնդում դէմք մը և այնպիսի ուրախութիւն կը ցուցնէր, կարծես թէ երկնային վարձուց ճաշակը արդէն կ'առնէր : Պարոն Ֆէրտինանդ վերջին անգամն ալ իր աղջիկը առջեւ կանչելէ և իր հայրական օրհնութիւնը տալէն ետքը, զոցեց աչքերը յաւիտեական քնով, դնաց թոռ հոգին դէպ 'ի անմահ երանութիւն :

Ո՛վ կրնար Աւգինէի ցաւը ու վիշտը պատմել ու զինք սփոփել, յորդ արտասուք աչքերէն

կը թափէին, և հօրը անշնչացեալ մարմնոյն առջեւ ծնկան վրայ եկած և երեսը զոցած անմուռնչ կ'աղօթէր : Երեկոյեան պահը մերձ ըլլալուն յուղարկուորութեան հանգէսը միւս օրուան մնաց :

Հետեւեալ օրը պարոն Ֆէրտինանդին թաղման օրուր և սգալի հանգէսը սկսան կատարել, խոսն բաղմութիւն մը երեւելի մարդոց իրենց վերջին պարտաւորութիւնը կատարելու և յարգանքը մատուցանելու համար ներկայ կը դանուէին : շատ կոմսեր հիւպատոսներ և պաշտօնաւոր մարդիկ այս հանգիսիս ներկայ էին : Բանի խեղճեր որբ ու անաէրունչ մնացին, քանի աղքատ ընտանիքներու հայր ու պաշտպան էր, քանի այրերու և ողորմելիներու իրաւունքը պաշտպանած էր այս վեհազն մարդը, որոնց ամէնքն ալ իրաւամբ դառն սղոյ մէջ թողաց, զի պարոն Ֆէրտինանդին վեհազն հոգին մարդ մը չ'կայ որ չի զովէ :

( Դայն ընդ հոս )

## Շ.Լ.ԲԱՓԻՐԸՅ

ՎԵՆԵՏԻԿԻ ՎԱՃԱՌԱՎԱՆՔ

Դարձակո-իւն (1) :

Լօր. Ճշմարիտ, ատանկ կ'երեւաք, անուշիկըս, այդ մանչու սիրուն հագուստով իսկ : Բայց շուտ վար եկէք, ինչու որ գիշերն ուշացաւ ու փառչելու ժամանակ է, Պասանիօյին խնճոյքն ալ մեզ կ'ըստասեն կոր :

Ճէսի. Կեցիք գոնեք զոցեմ, ու վրաս քանի մը առաքաթ աւելի բեռնաւորութիւն, ու շուտ մը քովերնիդ դամ :

Վերսիլ Էստի

Կրտ. Հիմայ ձեզ բան մ'ըսեմ՝ զլսարկս վըկայ ազնուութի մ'է, ու մէջ թէ Հրէութի :

Լօր. Ընծած ըլլամ թէ որ զինք սրտանց չեմ սիրեր նէ : Խեղքս ալ ինչ կտրելը գիտնալ կ'ուզէք նէ՝ պինտ խելացի է : ու թէ որ աչքերուս ալ հաւատալ պէտք եմ նէ՝ դեղեցիկ է : ու իր ըսածին նայելու ըլլանք նէ՝ հաւատարիմ է : անոր համար՝ իրեն պէս խելացի, դեղեցիկ, ու հաւատարիմ աղջկան մ'իմ հաստատ սրտիս մէջ դանուելը պէտք է :

Ճէսիլ Էստի Էստի Էստի

ինչ, եկաք : — Բալեցէք, աղնուականներ, առաջ

— անցիր . մեր գիմակաւոր ընկերները հիմայ մեզ  
կ'ըստասեն :

ՃԵՄԻՐԱՅԻ և ՍԱԼԵՐԻՆՈՅԻ Է՛ք Ի՛նչ :

ԱՅՈՒՄՆԻՍ Է՛ք Դ՛ուք :

ԸՆԹ . Ո՞վ է ան :

ԿՐԱ . Պարոն Անթոնիօ :

ԸՆԹ . Ո՞ր էք , ո՞ր էք , Կրաթիանօ . ո՞ր են  
միւսները . ժամը ինն է . բոլոր բարեկամները ձեզ  
կ'ըստասեն կոր . — Այս առ զիշեր գիմակաւորու  
թիւն չըլլար . հոլը յաջող է , Պասանիօն հիմայ  
նաւ կը մտնէ . քսան հոգի խրկեցի դուրս որ փնտ  
ռեն ձեզ :

Կրա . Աստը վրայ շատ ուրախ եմ . աչ ասկէց  
աւելի հաճութիւն պէտք չէ ինձ , որ առ զիշեր  
նաւ մտնենք , առադաստ բանանք ու ելլենք եր  
թանք :

Ի՛նչ :

## ՏԵՍԱՐԱՆ Ե .

ՊԵՆՏԵՆՈ . — Փորթիայի տան մէջ սենեակ մը .

Փողերու նստեցածք .

ՓՕՐԹԻՍ և ՄՕՐԹԻՍ իշխանը , Էրկուքն ալ իրենց սպասաւոր  
բոք ներս կը մտնեն .

ՓՕՐԹ . Գնացէք , վարադոյրները մէկ - դի  
քաշեցէք , որ աղնիւ իշխանս զանազան սնտուկնե  
րը տեսնէ : — Հիմակ ընտրեցէք :

Ի՛ճ . Մար . Առաջինը՝ որ ոսկեղէն է , սա մա  
կազրութիւնն ունի . — Ո՛վ որ իս 'լընարէ' չափ մար  
դոց փափաքածը ինչապիլի : Արկորդը՝ որ արծա  
թեղէն է , վրան այս խոստմունքն ունի . — Ո՛վ որ  
իս 'լընարէ' արծաթաւոր եղածին չափ յեռէ :  
Լորորդն ալ՝ որ տրտում կապարեայ է . իրեն  
պէս սա մութ իմաստն ունի : Ո՛վ որ իս 'լընարէ' իր  
բոլոր անեղածները պէտք է որ քայլ — լաւագի մէջ  
յգէ : Հիմայ ես ինչպէս պիտի դիտնամ թէ ո՞րն է  
չիտակ ընտրելուք :

ՓՕՐԹ . Ի՛շխան , այդ սնտուկներէն մէկուն  
մէջ՝ իմ պատկերս կայ , թէ որ զան ընտրէք՝ ես  
ալ ձեռը կ'ըլլամ :

Ի՛ճ . Մար . Աստուած մը դատումն թող ուղ  
ղէ : Տեսնենք հիմայ . մակազրութիւնին նորէն  
մէկիկ - մէկիկ աչքէ պիտ' անցնեմ տեղերնին դնե  
լով . սա կապարեայ սնտուկն ինչ կ'ըսէ : Ո՛վ որ  
իս 'լընարէ' իր բոլոր անեղածները պէտք է որ քայլ  
— լաւագի մէջ յգէ : Պէտք է որ տայ — ինչ բա  
նի համար . կապարի համար վտանգի մէջ ձգել :  
Աս սնտուկը կ'ըստասենայ կոր . մարդիկ՝ շահաւոր  
օգուտներ տեսնելու յոյսին համար միայն իրենց

ամէն ունեցածը վտանգի մէջ կը ձգեն . ոսկեղէն  
միտքը՝ ժանդոտ մետաղի մը սուտ երեւոյթներուն  
խոնարհութիւն չընէր . վասնորոյ , կապարի համար  
ո՛չ բան կու տամ , և ո՛չ բան մը վտանգի մէջ կը  
ձգեմ : Այսինքն արծաթեղէնն ինչ կ'ըսէ , իր կու  
սական փնյուրումներով : Ո՛վ որ իս 'լընարէ' արծա  
թաւոր եղածին չափ յեռէ : Երծանաւոր ե  
ղածին չափ ձեռք կը բերէ : — Կեցիր քիչ մը  
հոգ , Մարդեցի , ու անաչառ ձեռքդ արժողու  
թիւնդ կշռէ մէյմը . թէ որ դուռն քու գնահատու  
թեամբդ ինքզինքիդ արժէք կու տաս՝ բաւական ար  
ժողութիւն ունիս . սակայն , բաւական ալ դու  
ցէ մինչև տիկինը չկրնար հասնիլ . բայց և այն  
պէս իմ արժողութենէս վախ մը բերելը՝ ինքզին  
քս վատութեամբ ցածցունել մըն է : Երծանա  
ւոր եղածիս չափ ձեռք կը բերեմ . — ինչ ըսել է .  
այս անշուշտ տիկինն է . ես՝ ծննդեամբս , հարըս  
տութեամբս , շնորհքներովս ու քաղաքավար բը  
նաւորութեանցս բերմունքներովս իրեն արծանաւոր  
եմ . բայց ասոնցմէն ալ աւելի՝ սիրովս արծանաւոր  
կ'ըլլամ : Թէ որ աւելի հեռուն չի մոլորելով ,  
հոս - տեղս մնայի նէ՝ զինք պիտ' ընտրէի : Եւ մէկ  
մըն ալ նայինք սա ոսկեղէնին վրայ ինչ խօսք  
փորագրուէր է : Ո՛վ որ իս 'լընարէ' չափ մարդոց փա  
փաքածը ինչապիլի : Ինչ ըսել է , այս տիկինն է .  
բոլոր աշխարհք իրեն՝ կը փափաքի . երկրիս չորս  
անկիւններէն՝ այս մահահանացու շնչաւոր սրբուհոյն  
մատուցները պարունակող սնտուկը համբուրելու  
կը վազեն . ընդարձակ Երարիոյ Իրադի անաչառնե  
րը և լայնատարած ամայի տեղուանքը՝ իշխաններուն  
համար բանուկ ճամբայներ եղած են հիմայ , որ  
դան հեղ մը սիրուն փորթիան աչքէ - անցունեն :  
Ովկիանեան տէրութիւնը , որուն փառաւէր կոհա  
կաց կատարները երկնքին երեսը կը թքեն , օտա  
րականաց առջև արդելքի պէս քաշուած չէ . այլ  
որպէս թէ առուակի մը վրայէն անցնելով կու  
դան , որ սիրուն փորթիայի վրայ զմայլին : Ասոնց  
երեքէն մէկը՝ իր երկնային պատկերը կը պարունա  
կէ : Հաւանական է արդեօք , որ կապարեղէնին  
մէջ ըլլայ : Աստուած հեռի ընէ . ասանկ ցած  
բանը մտքէ - անցունել չուղեր . պիտու փառասալի  
բան պիտ' ըլլար՝ թէ որ մոմապատ կտաւով խակ  
պլուած , այն մութ դերեղմանին մէջ դրուած  
ըլլար : Արդեօք կարծել պէտք եմ , որ արծաթե  
ղէնին մէջ դրուած է , զուտ ոսկիէն տոսն . ան  
գամ զինը վար զարնելով : Ո՛հ , սա ինչ քրէա  
կան մոռածութիւն է : Ասանկ պատուական ու հազ  
ուադիւտ աղամանդեղէնը՝ բնաւ երբեք ոսկիէ ցած  
նիւթի մէջ չեն պահէր որ : Անդղիա՝ տեղակ մը

ստակ կայ՝ որ ոսկի է ու վրան հրեշտակի մը պատկերը դրոշմաւ է. բայց ան՝ վրան փորադրուած է, սակայն հոս - տեղը, ոսկի անկողինի մը մէջ հրեշտակ մը կը պառկի : — Տուէք նայիմ՝ ինձ բան՝ լիքը, աս ընտրեցի, նայինք բաղդին ինչ կ'եղէ :

Փօրթ. Ահա, տուէք, իշխան, ու թէ որ պատկերը մէջն է՝ ես ալ ձերն եմ :

Բ. ի սիրտիւ ի բռնայ իշխան :

Ի՞նչ. Սար. Վայ Աստուծոյ սրտի՜, աս ինչ է, մահուան կմախք, որուն դատարի աչքին մէջ՝ թղթի փաթոյթ մը կայ. սա դրուածքը կարգաւ :

Կը խորայ :

Ամեն փայլեացող բանը ոսկի չէ,

Լըսած չէ՞ս այս խօսքն՝ շատ անգամ կ'ըսեն.

Թէ շատ մարդ իրենց կեանքը ծախած են,

Դըբոյ տեսնուածքին համար միայն թէ.

Ոսկի գէրեզմանն իսկ որդ կը պահէ :

Յանդըղնու թեանք չորի խոհեմ էիր նէ,

Սըրունքներդ մատաղ, դատմանդ մէջ ծեր,

Պատասխանդ հոս մէջ չէր սըլլուէր.

Տէ՛, երթաս բարով, քու վերջդ ցուրտ է :

Յուրա՛ յիրաւի, ու աշխատութիւնն ալ փճացած. ուրեմն, երթայ - բարով՝ տաքն, բարի - եկա՛ւ ցուրտըն, ծառայ եմ փօրթիւ, այսպէս հաճութիւն - փախցնող մնաք բարովի համար՝ սիրտս պինտ ցտեցաւ, ահա աս կերպով կորսնցնողները կը կորսուին :

Կ'եւեւ.

Փօրթ. Պինտ սիրուն պրծում. — քաշեցէք վարդայրնեքը, ու գնայէք, — երանի՛ թէ բարբիւր իրեն պէս գէմք ունեցողներն այսպէս ընտրէին :

Կ'եւեւ.

## Տ Ե Ս Ա Ր Ա Ն Ը.

Վեներակ. — փողոյ մը :

Սաւանիօ և Սաւանիօ ին ճիւղին :

Սաւան. Ի՞նչ կ'ըսես, մարդ, ես Պասանիօն՝ առաջաստները բացած նաւուն մէջ տեսայ, իրեն հետ Արաթիանօն ալ կար, ու հաւաստի եմ, որ Լօրենցոն իրենց նաւուն մէջ չէ :

Սաւան. Պարզեւն Հրէայն իր աղմուկներովը Պուքսն ոտք վերցնոյ՝ ու իրեն հետը տարաւ, որ Պասանիօյի մտած նաւը դանեն :

Սաւան. Ան պինտ ու՛շ - եկաւ, նաւը արդէն առաջատու - բացեր էր, բայց հոն - տեղը դըքին իմաց - տուին որ Լօրենցոն և իր սիրելու հին ճէ՛

սիրան՝ կօնտօլայի մը մէջ ՚ի միասին տեսեր են, ասկէց զատ՝ Անթօնիօն դուքսին հաւտացուց թէ անոնք Պասանիօյի հետ չեն, իր նաւուն մէջ :

Սաւան. Աս տակաւին այն շուն Հրէին չը փութեալ կիրքովը փողոցներուն մէջ արտասանած խօսքերուն պէս արտասոց, նախատալից, ու փոփոխական զրոյցներ լսած չունէի բնաւ : Վսէիր ան զամ մը՝ Լ'ըջէ՛ն, վայ քո-բախէ՛րս, — վայ աղբի՛ս, Բրիսպոնէի՛ն Էթա փոխաւ, — վայ իմ Բրիսպոնէայ քո-բախէ՛րս, Լ'ըտարո-թի՛ն, (Օրէ՛նք, քո-բախէ՛րս, — աղբի՛ս, կոտորած քոպրա՛յ մը, երկո-կոտորած քոպրա՛յ քո-բախէ՛րս — կրկնաքո-բախէ՛րս, աղբի՛ս է գողցեր ինչմէ, — գոհարեղենէ՛ր, երկո-կոտորած քո-բախէ՛րս, — Լ'ըտարո-թի՛ն Գրէ՛ք աղբի՛ս, քարերն ու քո-բախէ՛րս ինչմէն Էթա Էթա, կը պոռար կը կենար :

Սաւան. Ի՞նչ կ'ըսես, Վեներակի բոլոր տղայք իսկ սորվեր են ու ետեւէն կ'երթան պոռալով, — Գրէ՛րս, աղբի՛ս, — քո-բախէ՛րս :

Սաւան. Բոլոր աղնուական Անթօնիօն պայմանաժամի օրին ճիշդ գտնուի, եթէ ոչ հատուցանէ պիտի մնասը :

Սաւան. Իրաւ աղէկ միտքս ինկաւ երէկ գաղղիացիի մը հետ զրուց քրած ստենա՛ւ ըսաւ ինձ որ — Պաղղիան Անղղիայէ զատող ներուցին ջրերուն մէջ՝ մեր քաղքին պինտ ծանրագին ինչքով բուռնաւորուած նաւերէն մէկը՝ ընկղմեր է, աս որ ըսաւ՝ Անթօնիօն միտքս ենկաւ, ու ձան չի հանելով՝ սիրտս կ'ըսէր որ երանի թէ իրը չըլլար :

Սաւան. Շատ աղէկ կ'ընէիր որ այդ լսածդ Անթօնիօյին պատմէիր, բայց շուտ մը մ'իմացներ, դուցէ սիրտը դէշ կ'ըլլայ :

Սաւան. Աշխարհքի երեսն անոր պէս մարդավար աղնուական մը չի կայ որ : Աս Պասանիօյի Անթօնիօյէն զատուելու տեսայ, Պասանիօն ըսաւ իրեն, որ իր գործերը շուտ մը ընկնելով ետ - գառնալու փախաքող է, անալ իրեն ապանկ պատասխան տուաւ, Ապանկ ճ'ընէ՛ք, իմ սիրոյս համար յեր գործոց վրայ անհոգ ճ'ըլլա՛ք, Պասանիօ, այլ ծամանալին յարմար պատկերութեան ապաւնչէ՛ք, ու — Հրէին ինչմէ առած մարեպիկն համար՝ սիրական մարեպիկն — մէջ բան մի՛ գնէ՛ք, ուրախ — ինչմէ, և յեր գլխաւոր մարմարեպիկն՝ սիրոյ գործերուն և անոց մասն — ինչմէ վերաբերեալ խորհրդածո-թիւններուն վրայ քաջոյցէ՛ք, ինչպէս որ յեր յարմարութիւն կ'աւանդէ, ու հոն իսկ իր աչքերն արտասուքներով խռրացած ըլլալով, երեսը դարձուց, ու ձեռքն ետեւէն երկնցնելով ու զարմանալի կերպով մը մարդատիրութիւն ցուցնելով՝ Պասանիօյի ձեռքը թափցնեց ու անանկ զատուեցան :

Սոցիալ. Կարծեմ որ զաշխարհք միայն Պա-  
սանիօյի համար կը սիրէ : Ե՛ւ երթանք, կ'ազաչեմ,  
ու դանանք զինք, ու սա վրան եկած մտաւան-  
ջութեանց առիթներուն՝ ինչեւիցէ զբօսանքներով  
առաջն — առնենք :

Սոցալ. Պիտա աղէկ :

Կ'ենէ :

### Տ Ե Ս Ա Ր Ա Ն Թ .

Պէտքեր . - Փօրթիայի տան մէջ սենեակ մը .

ՆԱԽԱ ԷՆ ԴՅԷՆ , աղախիւն ճ .

Կ'երի . Շնտ , շնտ , կ'աղաչեմ , աղախիւն —  
քաջէ շնտ մը վարդաղբը . Ըսականի իշխանը եր-  
դումն բրաւ՝ ու հիմա իր ընտրութիւնն ընելու պի-  
տի դայ :

Փօղբու նախադասք .

Առաջին իշխանը , Փօրթիա , և իրենց Սպասարները ԷՆ ԴՅԷՆ .

Փօրթ . Կայեցէք , ահա սնտուկները , ազնիւ  
իշխան , թէ որ ընտրէք զայն՝ որու մէջն եմ , իս-  
կոյն մեր հարսանեաց հանգէսները կ'ըսկինք ընել ,  
բայց թէ որ բաղդերնուդ չելէ՝ առանց երկար  
խօսք մ'ըսելու , ազնիւ տէր իմ , անմիջապէս հոս  
կից դուրս — ելել պէտք էք :

Ի՛նչ . Առա . Իրեք բանի դիտողութիւն ընե-  
լու համար երգում — ընելու սահմանեալ եմ , նախ  
մարդու մը բան չիմացնել թէ ո՞րն էր ընտրածս ,  
երկրորդ՝ թէ որ չի դանամ շիտակ սնտուկը , կեան-  
քիս մէջ բնաւին աղջկան մը հետ կարգուելու ա-  
ռաջարկութիւն չընեմ , ու վերջապէս՝ թէ որ ընտ-  
րութեանս մէջ բաղդս չի յաջողի , անմիջապէս հե-  
ռանամ ձեզմէն ու երթամ :

Փօրթ . Իմ անտրժան անձիս վրայ բաղդեր-  
նին փորձելու համար բոլոր եկողները՝ այս պատ-  
ուիրանապահութեամբ երգում — ըրին :

Ի՛նչ . Առա . Ես ալ ինքզինքս այդպէս պատ-  
րաստեցի , ով բաղդ , հիմայ սրտիս յոյսը դուն ես .  
— Ոսկի՝ արծաթ՝ ու անշահ կապար : Ո՛վր է՝ կ'ըն-  
արէ՝ իր Բ՛լըր ունեցածները պէտք է որ Գայ ու վառ-  
ի Դժգէ : Տալէս կամ վտանգի մէջ ձգելէս ա-  
ռաջ՝ պէտք էր որ աւելի սիրուն տեսնուածք մ'ու-  
նենայիր : Ի՞նչ կ'ըսէ ոսկի սնտուկը , հէ՛ , տես-  
նենք : — Ո՛վր է՝ կ'ընարէ՝ շաք Դարդոյ Գաթաճը  
կը վառարի : Շատ մարդոց փափաքածը կը վաստկի ,  
այն շատը՝ խենթ բազմութիւնն ըսել կ'ուզէ , ու  
ըոնք տեսնուածքէն խաբուելով կ'ընտրեն , զիտու-

թիւնէն աւելի՝ իրենց եռանդոտ աչքէն . խրատ-  
ուելով , որոնք ներքինը չեն փնտոեր , այլ , տեսակ  
մը ծիծեռնիկներու պէս՝ օդին և արտաքին պատե-  
րուն վրայ կը շինեն իրենց բոյնը , որ գիտնաճոց  
վտանգներուն ու ճամբուն մէջն է : Ես ամէն մար-  
դոց փափաքածը չեմ ընտրեր , ինչու որ հասարակ  
մարդոց խելքին հետ հաւասարել , ու բարբարոս  
ժողովրդեան կարգն — անցնիլ չեմ ուզեր : Ուրեմն ,  
քեզ՝ նայինք , քեզ ով արծաթեայ դանձարան , մէկ  
մ'ալ ըսէ՛ նայիմ քու ախողոսդ . ինչ է , Ո՛վր է՝  
կ'ընարէ՝ արծառնոր եղածին չափ յեռէ՝ կը բերէ :  
Շատ աղաւոր խօսք , ինչու որ , ով կ'երթայ բաղ-  
դին երեսպաշտութիւն կ'ընէ կամ պատուաւոր կըր-  
նայ ըլլալ , առանց արժանաւորութեան մը հասնե-  
լու համար նշանաւոր չըլլալու : Մարդ չըսէ որ ա-  
նարժան արժանաւորութիւն մ'ունի : Ա՛խ , թէ որ  
աէրութիւնները , աստիճանները , մեծ պաշտօննե-  
րը , կաշառաբէկութեամբ ճամբէ դուրս չելլէին ,  
ու թէ որ անբիծ պատիւը պատուաւորներու արժա-  
նաւորութեամբը ծախու առնուէր՝ ո՞րքան բացը — ե-  
ղող մարդիկներ կը ծածկուէին , ո՞րքան հրամայող-  
ներ կը հրամայուէին , ո՞րքան ցած աստիճանի դե-  
ղացիներ՝ պատուոյ ճշմարիտ սերմերէն հասկաքաղ  
կ'ընէին , ու ո՞րքան ալ պատիւը՝ ժամանակին յար-  
գերուն ու խորտակուած բաներուն մէջէն ժողովուած՝  
նորէն կ'արժարձէր : Հիմայ իմ ընտրութեանս նա-  
յիմ՝ Ո՛վր է՝ կ'ընարէ՝ արծառնոր եղածին չափ յեռէ՝  
կը բերէ : Ահա աս է փնտածս , տուէք ասոր բան՝  
լիքը , որ շուտ մը բաղդիս դուները բանամ :

Փօրթ . Ըսոր մէջը գտած բաներնիդ՝ այդ-  
քան երկայն — բարակ կենալնիդ չէր արժեր :

Ի՛նչ . Առա . Աս ինչ է , աչքերը կէս — բացած  
անբանին մէկուն պատկերը , որ ձեռագիր մը կը  
ներկայացնէ ինձ , կարգամ սա : Ո՞րքան Փօրթիա-  
յէն տարբեր է նմանութիւնդ , ու որքան ալ տար-  
բեր ես իմ յոյսերէս ու արժանաւորութիւններէս ,  
Ո՛վր է՝ կ'ընարէ՝ արծառնոր եղածին չափ յեռէ՝ կը  
բերէ , ես խենթի մը գլուխէն աւելի բանի մ'ար-  
ժանաւոր չեմ : Աս է իմ վաստկելու պարզեւս ,  
իմ արժանաւորութիւններս ասկէ աւելի չեմ :

Շարունակելի :

ԱՐՈՒԵՍՏՔ

Օգիտեալ , ու ծաղիկները ձերմայ մօտէն ընել :

Կտաւդ պարզ ջրով աղէկ մը լուալէդ ետքը ,

չորցուր. ահմիր սիրքէսին մէջ (1) թաթխէ, չորցուր. ու հետեւեալ բաղադրութիւնով ուղած էօրնէկդ տպէ:

Ըն 50 տրամ ասիտ օքսալիք 25 տրամ ասիտ թարթարիք և 30 տրամ զամիս փոշի ըրէ, և 150 տրամ ջրի մէջ պտուկով մը եռացուր. ու վար առ պաղելէն ետքը, ասով տպէ. հոգ տար որ տպած ներք յայտնի երևնայ. եթէ չեն երևար նէ օքսալիքը աւելցունելու ես, որ զօրաւոր ըլլայ. առպելէդ ետքը չորցուր, ու հետեւեալ պօյային մէջ խօթէ, հանէ, լուա, չորցուր:

Ըն մէկ հօխայ թալաշ եղած մօր պախամը 20 օխտ ջրով եռացուր մինչև որ 10 հօխայ մնայ աս 10 հօխայ ջուրը ուրիշ անօթի մը մէջ պարպէ, ու մօր պախամին վրայ դարձեալ 20 հօխայ ջուր լից եռացուր մինչև որ 8 հօխայ մնայ, աս 8 հօխան ալ առ ջի 10 հօխային վրայ լից. և նորէն 20 հօխայ ջուր լից մօր պախամին վրայ. եռացուր մինչև որ 5 հօխայ մնայ, աս 5 հօխան ալ առ ջիններուն վրայ լից ու առ մէնը մէկ եռացուր մինչև որ 15 հօխայ մնայ. վար առ կրակէն պահէ մինչև 3 օր. երբ որ կ'ուղես գործածել, աս մօր պախամէն որչափ որ պէտք է կը տաւիդ նէ, այնչափ ալ ջուր լեցուր, դիր կրակին վրայ. եռալուն պէս վար առ, ու ահմիր սիրքէն թիւլ պէնտդ որ օքսալիքով տպուած է, առ մօր պախամին մէջ խօթէ, հանէ, լուա, չորցուր:

Ուրի մարերն նաւըրներդ աղէկօնելու կերպը:

Լանկեկ ոտքի աման հաղիր, ԸԼԸԽԻ ջրի մէջ քիչ մը փօթաս հալեցուր ու միշտ ոտքերդ լուա: Ըս կերպով նաւըրները ինքնին կը ջնջուին և ամէն օր փօթասը ջրով շիւթ, մինչև որ նասըրին տեղը փափուկ կաշի մը ձեւանայ:

Սանխար կամ ԸԼԸԽԻները թիւնաւոր ԸԼԼԼԸ սարգել:

Ըն սօխ մը, վրայէն կեղևը հանէ, մանթարին հետ խաշէ, եթէ սօխը ճերմակ մնայ աղէկ է, և եթէ կապուտ կամ սև դոյն ունենայ՝ թիւնաւոր է:

Ընայ ԳՅՈՒՐԻ և առանց յայնի չափաւոր խաւ շիւթ:

Ըն 16 մաս զամիս, 6 մաս ֆօսֆօր, 14 մաս նիթրատ տը բօթաս, և 16 մաս մանկանդ, առաջ ֆօսֆօրը ֆարֆուրի ֆիլճանի մը մէջ, կամ բարակ ապակիի մը մէջ դիր և ֆօսֆօրը ծածկելու չափ թիթէմէնթին եաղը լեցուր վրան, խայնար ջրի վրայ բռնէ, որ ջրին տաքութեամբը ֆօսֆօրը հալի, և

վերի միւս նիւթերն ալ բարակ փոշի եղած ամէնը մէկ աղէկ մը խառնէ, որ մեղրի թանձրութիւն ունենայ. եթէ կուղես չափաւոր խաւ շիւթ, ուղած հաստութեամբդ քարթօնը թանձր կեօվէրչիլէլի ջրի մէջ 5—6 ժամ մնալէն ետքը՝ հանէ ու չորցուր, ուղած ձևովդ մկրատով կտրէ ու վերի բաղադրութեան պղտի վրձինով մը ծայրերնուն վրայ կաթեցուր, չորցուր, ու գործածէ. գործողութիւնը ըրած ժամանակդ զգոյշ եղիր որ ֆօսֆօրը չոր մնալովը չի բռնի:

## ԸՌ ՀԵՅՍ ԶՄԻՒՌՆԻՈՅ

“Որ ոչ աշխատիցէ՝ կերիցէ մի՛”  
Պ. Ը.

Յաւալի է մեզ արդարեւ տեսնել անհոգութեան և անտարբերութեան պատճառաւ, երեսի վրայ ապարդիւն մնացած և դրեթէ կորսուած վիճակի մէջ մէկ միլիօն ղուրուշի մեծկակ գումար մը, զոր թողուցած է բարեյշատակ Գրիգոր Ըբեկեան Գուլասպեանց ազգասէր ու երեւելի վաճառականը, Օմիւռնիոյ և Սանխարայու հայոցս, և որոնք իբրեւ աւանդ կը պահուին Բեդրսպուրէի դանձատան մէջ:

Ըս ընդհանուր անհոգութիւնը՝ որ մեզի մեծ ցաւ ու կսկիծ տուած էր, այս անգամ ուրախութեամբ տեսանք քաղցրաբոյր Օւրի 28րդ թուոյն մէջ պարօն Յակոբ Ղ. Սարկոսեանի սոյն նիւթոյ վրայ զրուած ազգասիրական յօդուած մը:

Յաւերթաւարը, իբրեւ ազգին անհատ մը և փափաքող անոր բարեւաւորութեանը, իրեն նուիրական պարտք կը համարի իւր ձայնն ալ միաւորել յիշեալ երիտասարդին հետ և խոհաբհաբար դռնէլ անգամ մը բարձրաձայն. “Օտրթիւր զարթիւր, Օմիւռնիա, խղէ այդ անհոգութեան կապանքը. որոնցմով կամօքդ կապուած ու կաշկանդուած ես”. Իցիւ թէ մեր ձայները օդին մէջ չըցնդէին, և դէթ վայրկեան մը յարդի հասարակութեան աղդէբ ու իր իրաւունքը խնդրելու ելլէր:

Ըրդեօք այս նպատակին գիմելու համար և մեր օրինաւոր ժողովութիւնը խնդրելու ատեն մեզի արդիւրդ մը կայ, արդեօք մեր ոտից քայլերուն ընթացքը կասեցնելու համար խոչընդոտ մը ունինք յաջանիս, և միթէ կրնայ ըլլալ որ յանցաւոր սկսպուրէք մեր օրինաւոր ժողովութիւնը խնդրած ատեննիս. . . . . Բաւ լիցի: Ըս ընդհանուր

(1) ՏԼԸԽԻ 6, Երես 46, Եջերկրորդ:

ուսին պիտի չլինանք երբէք արդարանալ և նախա-  
տինքէ զերծ մնալ, երբ օր մը իրաւամբ կորսուի  
այս գումարը, այն օրը՝ որուն մերձ ենք, զի շատը  
անցեր ու քիչը մնացեր է. և կարելի է՝ արդեօք  
բոլոր աշխարհիս առջև պատասխանատուութենէ ա-  
զատիլ, երբ որքեքու իրաւունքը ակներեւ ոտնակոխ  
կըլլայ, երբ ազգային յառաջագիմութեան նպատ-  
առող միջոց մը կը խափանուի, և ազգին կարօտ զա-  
ւակաց պէտքը լեցնող և անոնց դաստիարակութիւ-  
նը գիւրացնող առիթը անհոգութենէ մերժուի . . .  
Ո՛հ, ե՛կ, ե՛կ այդ հողապատ շերմէդ, վեհաձնդ  
աղղատէ՛ր, բարեխիշատակ Գրիգոր, ե՛կ և տես այն  
ժողովուրդը որուն վրայ մասնաւոր սէր՝ ու համա-  
բուժ ունէիր. որչափ անիդիթ, անհոգ և անզգայ  
է և որչափ անարժան քու համարմանցդ: Օ՛միւս-  
նիս, Օ՛միւսնիս, հանդուցելոյն անմահ հողին  
քեզմէ դատախազ է և դեռ դուն անհոգ կը նըն-  
ջեն . . . Տես Սանխայու Հայ հասարակութիւնը,  
գարոց մը հողալու անկարող է, իւր ձեռքին մէ-  
ջէն կը պակսի այն միջոցը, որնոր հանդուցեալը ա-  
ռատօրէն թողուցած է և քու անհոգութեամբդ  
զայն ալ կը զրկես ու երեսի վրայ կը թողուս:

Մեր այս տարօրինակ ընթացքը կը նմանի  
սաստիկ անօթութենէ և ծարաւ տանջուողի մը,  
որուն առջև համադամ տեսակ տեսակ կերակուր-  
ներ, բարեհամ և յստակ ջուր պատրաստ կը դրո-  
նուին, և որ կը դանդաղէ ձեռքը երկնցնել ու սա-  
տառ մը առնել, և իր առջևի գաւաթը լեցնել:

Հապա միաւորութիւնը սիրով և թողունք այս վը-  
տանդաւոր անհոգութիւնը, աշխատինք ամենայն  
ճղամբ այս դործին համար, զոհենք մեր սիրելի  
ազգին համար քիչ մը մեր հանգստութիւնը, և ա-  
նոր համար յօդնիլ մեզի անհրաժեշտ պարտք հա-  
մարինք:

Յետադայ նամակը յուղարկուած է մեզ երեք  
ուսումնական երիտասարդներէ խնդրելով՝ որ հրա-  
տարակենք զայն Հանդիսիս մէջ: Մեր անկողմնա-  
պահօնութիւնը կտախէ զմեզ անոնց կամքը կատարել  
միանգամայն մեր պատասխանն ալ յարելով:

Ըն Յաւերժահարս Հանդէս

Օ՛միւսնիս,

Քու 7դ թուոյդ մէջ զՍիւնիւնը և զԴա-  
ղիկը սիրոյ և Հաշտութեան չհրաւիրելու ատենդ  
անոնց ըրած վիճարանութեան դէշ հետեւութեան  
սկզբնապատճառը ով լինելը բացարձակօրէն չը-  
յայտներես, անշուշտ քու խաղաղասիրական նըկա-

րադրիդ և քու քնքուշ և փափուկ բնաւորութեանդ  
թելադրութեամբը:

Եւ այց, սիրուն Յաւերժահարս, քու անչափա-  
պէս բռնած զդուշութիւնդ՝ երկու կողման, այսին-  
քըն Սիւնիւնը և Դաղիկի զդուշութիւն չտալու հա-  
մար, և խնդրոյն բոլորովն անորոշ և մութ կեր-  
պարանքի տակ թողուլդ, եթէ ընթերցողներուդ  
գրգռութիւն պատճառեց ըսեմք, նազելի քնքու-  
շութիւնդ թող չվերաւորի. իսկ եթէ կուսական հա-  
մեստութիւնդ ամէցաւ նաեւ ճշմարտութիւնը բաց-  
ի բաց խօսելու, մեր վրայ թող այդ պաշտօնը, և  
թող մենք ըսենք. արդէն պարզուած խնդրոյն ճշ-  
մարտութեան համեմատ՝ թէ Սիւնիւնն էր նախա-  
յարձակ և սկզբնապատճառ և իրաւունքը Դաղիկին  
էր, այս ըսածներնիս արդէն ամենուն ծանօթ և  
երկու Հանդէսներու ալ իրենց մէջ պարունակուած  
յօդուածներուն բնական եզրակացութիւնն էր, զոր  
ամէն ողջամիտ ընթերցող զատեց և հասկցաւ:

Խնդրելով որ մեր այս դիտողութեան տեղի  
չնորհելու բարեհաճիք ձեր հանդէսին մէջ, Ըն-  
դոյ Խմբագիր:

Սնամք և այլն.

Գ. Պ.  
Մ. Ն.  
Ն. Գ.

### ՊԵՏԱՍԻՆԻ

Ըզնիւ Երիտասարդներ.

Հանդիսիս նախընթաց թուոյն մէջ առ Սիւ-  
նիւնը և Դաղիկ ուղղած յօդուածոյն վրայ ձեր  
դատողութիւնը կարգացի. ուրախ եմ տեսնելով որ  
մեր խաղաղասիրական գրութեանը վերահասու եղած  
էք. բայց ազնիւ Երիտասարդներ, այս ալ դիտցիք  
միանգամայն թէ Յաւերժահարս ճշմարտութիւնը  
բացէ ի բաց զուրցելը իրեն ամօթ չհամարեր և  
իւր համեստութիւնը առաւել կը փայլի քան թէ  
կ'արտի: Մեր դիտաւորութիւնը նոյն յօդուածոյն  
մէջ վճիռ տալ չ'էր, և աւելորդ համարած էինք  
արդէն պարզուած և մաքրուած խնդիր մը վերստին  
պարզել ու մաքրել: Հասարակութիւնը արդէն ու-  
րոշած է ճշմարտութիւնը որ կողմը ըլլալը և մեզի  
միայն ի հաշտութիւն և յեղբայրսիրութիւն յորդո-  
րել կիցնար, այսինքն ի սէր ազգին վերջ տալ այս  
վիճարանութեան, որուն հետեւութիւնը իրաւամբ  
ինձ ցաւ պատճառեց: Սակայն եթէ իմ բարեմը-  
տութեամբս՝ դրած յօդուածս՝ ձեզ և ուրիշներու

զրգուծութիւնը շարժեց, ուստի հանդարտեցնելու համար հրապարակաւ կը յայտնեմ իմ կարծիքս թէ յայտմ մասին ձեզի հետ համամիտ եմ և թէ Սիւսիւնը նախարարական եղած է :

Ընդունեցէք, արգոյ երիտասարդք, իմ անկեղծ զղացմանցս հաւաստիքը :

1. զնտոնի Իւլլաւրէյլը 1. լնալն Նիւ-օրա-դիւրը, Ամուսնութեանց, ծննդոց և մահուանց ամէն մէկ ծանուցման համար հինգ շին կ'առնէ ծանուցանողներէ, իսկ Յաւերժահարսը՝ ձրի կը հըրաւարակէ :

— Անցեալ մարտի 22ին, Միսթր Չարլս Ը. Քիլն անունով 1. զնտոնի երեւելի դերասանին, ինչպէս նաև իւր կնոջը, 2000 լիւրա սթերլինի արժողութեամբ զանազան արձաթեայ պարգևներ նուիրեւ են, իրենց բարեկամները և հիացողները, 'ի գոհունակութիւն Շէքսպիրի Վիլիամի Վալթերի, Համիլթը, Հելլիւս Ե. Շ, Չեռ-ան պարսիկ-նը, Յոհաննէս Թաֆա-րը, Հիլարիոս Գ. Շ, Լադո-մ աղո-կ ընդ-իւնը, աղէկ ներկայացնելու համար :

## Ջ Ո Ւ Ը Բ Ճ Ե Լ Ի Ք

### Ն Ը Ը Ն Դ Ի Բ

Պարոնին մէկը իր ճամբան կորսնցնող ըլլալով՝ բարեբախտաբար տղու մը կը պատահի, որուն ձեռքը անօթ մը կարմիր ներկ կար որ իւր տիրոջը գառնուկները նշան ընելու կերթար, որ զատկին քաղաք բերէ ծախելու. պարոնը՝ տղուն ճամբան հարցոյց, ու անաւ այնչափ աջ և ձախ ու դառնալու փողոցներ ու անկիւններ առջին բերաւ՝ որ մարդը միաբանեցաւ տղան. ձիուն ետին հեծցը նելու որ իր երթալու տեղին մօտ պիտի երթար, մարդը յարմար առիթ մը սեպելով սկսեց տղուն բարի խրատներ տալու, իր սպանի վիճակին բարելաւութեանը համար, և երբեմն երբեմն "նշան դիր խօսքիս" ըսելով կը շարունակէր իր խրատները և նորէն կ'ըսէր "նշան գիր" և տղան ալ "Այո, տէր իմ, կը գնիմ կոր" կ'ըսէր, վերջապէս այնչափ անգամ կրկնեց մարդը "նշան գիր" խօսքը որ տղան վերջապէս պոռաց "տէր իմ, ալ ուրիշ ներկ չըմնաց" :

Տոյ, առաւել աս, ամէնէն աս :

Տուն մը՝ մէկ կնիկով միշտ բաւական տաք է,

տուն մը՝ կնիկով մը, և կնիկին մայրը մէկ տեղ երկրագունտիս վրայ ամէնէն տաք տեղէն առաւել տաք է : Տուն մը՝ կնիկով մը և կնիկին մայրը և իր էրկան մայրը մէկ տեղ այնչափ տաք է, որ երկրիս վրայ անանկ տեղի մը նմանը չի գտնուիր, անոր համար մէկը պէտք է երկրիս վարի կողմը ամէնէն տաք եղած տեղը երթայ որ դանէ :

Կնիկին մէկը կ'երթայ բազմը ծախու տունելու, ու նայելով որ զիւղացի պղտի տղայ մը զոյգ մը ունի, գինը կը կտրէ, սակայն կը զարմանայ որ միայն մէկը չծախեր, այլ երկուքը մէկ տեղ ծախել կուզէ, և պարտաւորուէր է երկուքն ալ առնելու, առնելէն ետքը կը հարցնէ թէ պատճառը ինչէ որ մէկը չի ծախեց, տղան ալ անհոգ կերպով մը կըսէ. Մայրս ըսաւ որ աս բազերը տասն և հինգ տարի է մէկ տեղ ապրեցան. անդ թուիւն է ասոնք մէկը զմէկէ զատելու :

## ԱՌ ՀԱՄԱՊԱՏԱՍԽԱՆԻՍ

Կ. Պօլիս. Մասիս լրագիր. — Մեր Յաւերժահարսին փոխարէն մինչև այսօր Մասիս չընդունեցինք. չենք զիտեր որ կը խըրկուի ու մեր ձեռքը չանցնիր կոր :

Օմիւռնիս. Տ. Յ. Գ. — Կրկին և կրկին 00 :

### ԾՆՈՒՆԴԻՐ

Աղբի 3. Տիկին Չաշի Յարութեան. էգ

" 11. " Յովհ. Մ. Տ. Կարապետեան, մեռեալ

" 13. " Կեարողի Յովհ. Օհանեան

### ՄԸՏԻՐ

Աղբի 2. Չիլիկեր Յովհաննիս Կերակոտեան

" 6. Մահաւոր Յովհաննէս (զրտեցի)

" 10. Մարգիս ճգնաւորեան

Յաւերժահարսնու 6-րդ երեսի Մահք վերնագրին տակի Դոսաթ Սիւնաճի Սիւնաճի տեղ՝ կարգադրութիւն Մ. Դոսաթար Պաղատարեան :

## Տ Ն Օ Ր Է Ն Ե Ի Խ Մ Բ Ա Գ Ի Բ

### ՄԱՐԳԻՍ ՓԵՓԵՕԵԸՆ

## Ջ Մ Ի Ի Ռ Ն Ի Ը

Ի ՏԱՐԱՐԱՆԻ ՏԵՏԵՍԱՆ